

Pròleg

JOAQUIM MOLAS

Per commemorar els cent anys del naixement de Mercè Rodoreda, la Fundació que porta el seu nom es va proposar, com a tal, dos objectius prioritaris. Primer: una edició de les obres completes, que inclogués per primer cop no sols l'obra canònica, amb totes les seves variants, sinó també, i prenent les precaucions del cas, la de joventut que l'autora havia rebutjat i la que, en morir, havia deixat inèdita. O a mig fer. I segon: un congrés internacional destinat a estudiar el conjunt de l'obra. O, almenys, les seves crestes més eminents. Les Edicions 62, segons contracte signat el 1965 per la mateixa Rodoreda, es van fer càrrec de la publicació de les obres completes, de les quals han sortit, ja, dos volums. I, per al Congrés, la Fundació va creure oportú de reunir els especialistes més acreditats del país i de fora del país amb la idea, d'una banda, de donar testimoni, ni que fos entre dents, de l'interès que ha despertat en els centres acadèmics més variats, i de l'altra, contrastar en el possible les diverses tradicions d'estudi, i doncs, els diversos estils i mètodes posats en joc. Així, va convocar quatre especialistes de tres universitats del país (C. Arnau, M. Campillo, M. Gustà, J. Mallafrè) i cinc de fora del país: tres nord-americans, un d'ells, un català nacionalitzat (K. Everly, K. McNerney, J. M. Sobrer), un francès (D. Boyer) i un polonès (B. Luczak). I va dissenyar una estratègia de treball que, respectant la llibertat d'elecció de cada ponent, obeís a uns principis globals d'unitat. Per exemple: es van suprimir els aspectes biogràfics sobre els quals ja s'ha especulat massa, tot i que no posseïm encara cap biografia que pugui ser reputada de segura i exhaustiva, i es va concentrar en l'anàlisi de l'obra canònica, ni que fos amb alguna petita llicència, i més en concret, a obrir per a ella nous camins d'aproximació. O de lectura. D'aquí que cada ponència no sigui, en el fons, sinó el fragment d'un tot unitari i que, per tant, respongui no sols d'ella mateixa, sinó també del conjunt.

De fet, les ponències alternen les anàlisis globals amb les més puntuals. I, per definició, posen èmfasi en les obres més representatives. O, si més no, en alguns

dels seus aspectes més rellevants. D'entrada, dues ponències són dedicades a donar compte de les traduccions publicades en les llengües més diverses i de l'estat actual dels estudis en el món anglosaxó, un món en el qual la novel·lista va tenir des de molt aviat una àmplia recepció, sobretot, entre els moviments feministes. I, en aquest sentit, val la pena de destacar el record personal amb què la prof. McNerney inicia la seva intervenció. A més, dins aquest capítol de generalitats, hi ha dues ponències, per dir-ho d'alguna manera, transversals, que proposen una relectura de la *Plaça*, del *Carrer* i de *Quanta, quanta guerra* a la llum de les seves possibles fonts bíbliques, a vegades, directes, i d'altres, potser tretes de la tradició ambiental. O una primera aproximació a l'estudi de la construcció d'una veu narrativa pròpia, una, de general, i una altra, de particular, i doncs, subjecta a les exigències de cada producte concret. Les cinc ponències restants són propostes concretes de lectura, una, sobre la narrativa curta, i especialment, sobre un dels seus referents confessats, Katherine Mansfield, publicada per primer cop, en llengua catalana, en plena guerra civil, dues, sobre *Mirall trencat*, una, sobre l'aspecte físic dels personatges, i l'altra, sobre el seu amorisme. O, si es vol, sobre el seu objectivisme, si no distant, sense connotacions prèvies. I, per últim, una sobre una novel·la que va deixar inacabada, *La mort i la primavera*, i una altra sobre *La plaça del Diamant*, sens dubte, l'obra seva més emblemàtica. A més, el Congrés, com a reforç o com a extensió, va convocar dues taules rodones, que, per raons òbvies, publiquem resumides i convenientment pentinades. En la primera, es va debatre el sentit que la figura i l'obra de la Rodoreda tenen per a la literatura d'avui, i més concretament, per a les quatre generacions en exercici. I, en la segona, en la qual van intervenir alguns dels seus protagonistes, el del teatre rodoredià en general i el de les adaptacions teatrals, cinematogràfiques i televisives, en particular. Per últim, i com a complement, el Congrés va organitzar dos itineraris rodoredians, un, a Barcelona, i l'altre, a Romanyà de la Selva, i va assistir a la posada en escena d'una de les adaptacions fetes amb motiu del centenari, la d'*Un dia. Mirall trencat*, dirigida per Ricard Salvat, l'única viva, en aquell moment, a les cartelleres de Barcelona.

Per acabar, voldria agrair la bona disposició dels ponents, que van acceptar sense reserves les regles del joc, la de la Comissió Organitzadora, que hi ha abocat tota la seva erudició i tot el seu entusiasme, la dels tècnics que ens han ajudat, tant els de la Fundació com els de la Institució de les Lletres Catalanes, i la de les entitats que l'han feta possible, des de l'Institut d'Estudis Catalans i l'Institut Ramon Llull fins a la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministerio de Cultura, i a l'Obra Social de Caixa de Catalunya. Sense ells no hauria estat possible ni la celebració del Congrés ni la publicació d'aquestes actes.